

II. BALDINTZAZKO ADITZ-FORMAK

- Ikasiak dituzu dagoeneko indikatiboaren aditz-formarik erabilienak eta baita inperatiboarenak ere. Horrenbestez, noski, euskal aditzaren parterik oinarrikoena ezagutzen duzu.

Oraindik ikasteko dituzun formak honako hauek dira:

- ✓ subjuntibokoak: *etor dadin* 'que venga'; *ekar dezan* 'que lo traiga'
- ✓ ahalezkoak: *etor daiteke* 'puede venir'; *ekar dezake* 'lo puede traer'
- ✓ baldintzazkoak: *etorriko balitz, poztuko ginateke* 'si viniera, nos alegraríamos';
ekarriko balu, eskertuko genioke 'si lo trajera, se lo agradeceríamos'

Ikaskai honetan **baldintzazko** formak ikasiko ditugu.

Una vez estudiadas las formas más usuales del indicativo y del imperativo, conoces ya lo más básico y fundamental del verbo vasco.

Te quedan, pues, ahora por estudiar:

- ✓ el subjuntivo: *etor zedin* 'que venga'; *ekar dezan* 'que lo traiga'
- ✓ el potencial: *etor daiteke* 'puede venir'; *ekar dezake* 'lo puede traer'
- ✓ el condicional: *etorriko balitz, poztuko ginateke* 'si viniera, nos alegraríamos';
ekarriko balu, eskertuko genioke 'si lo trajera, se lo agradeceríamos'

En esta lección vamos a estudiar las formas del condicional.

II.1. NINTZATEKE, NUKE

- Gaztelaniazko *iría, querría, te daría, le gustaría* eta horrelakoak **joango nintzateke, nahi nuke, emango nizueke, gustatuko litzaioke** e.a. esaten dira euskaraz.

Baldintzaren ondorioa adierazten dute forma horiek berez; askotan, ordea, aurreko baldintza hori ez da batere aipatzen :

Zapata pare bat nahi nuke, mesedez	(querría ...)
Egingo al zenidake mesede bat?	(me harías ...?)

• Forma:

1. Morfemak:

Iraganaren	...-(e)n	⇒	...-(TE)KE
3. pertsonako	Z-...	⇒	L-...

2. Hau da, hortaz, paradigma:

NOR	NOR-NORK	
NINTZATEKE	NUKE	NITUZKE
ZINATEKE	ZENUKE	ZENITUZKE
LITZATEKE	LUKE	LITUZKE
GINATEKE	GENUKE	GENITUZKE
ZINATEKETE	ZENUKETE	ZENITUZKETE
LIRATEKE	LUKETE	LITUZKETE

NOR-NORI eta NOR-NORI-NORK formak ere berdin egiten dira, iraganeko **-(e)n** ⇒ **-ke** bihurtuz eta 3. pertsonako **z-** ⇒ **l-** eginaz:

nion	⇒	nioke	zenien	⇒	zenieke
zitzaion	⇒	litzaioke	zitzaigun	⇒	litzaiguke
zion	⇒	lioke	zigun	⇒	liguke

3. Aditz nagusiak **-ko** atzizkia darama:

Nork egingo luke hori?	(¿quién haría eso?)
Gustora joango nintzateke Parisa	(a gusto iría a París)
Nori emango zenioke saria?	(¿a quién darías el premio?)
Ez nizuke ezetz esango	(no te diría que no)

Nahi, **behar** eta horrelako modalek atzizkirik gabe hartzen dute sarritan adizki laguntzaile hau:

Etxera joan behar zenuke	(deberías ir...)
Zer nahi zenukete?	(¿qué queríais?)

• Erabilera :

Gauzak kortesiaz esateko edo nolabait leuntzeko erabiltzen dira askotan forma hauek. Desioak ere horrela adierazten dira maiz :

Adibidez: ➡

Etorri behar duzu	-	Etorri behar zenuke	(tienes que... - tendrías que...)
Zer nahi duzu?	-	Zer nahi zenuke?	(¿qué quieres? - ¿qué querías?)
Lagunduko didazu?	-	Lagunduko zenidake?	(¿me ayudarás?- ¿me ayudarías?)
Kafea hartuko dut	-	Kafea hartuko nuke	(tomaré... - tomaría...)

ARIKETAK

1. Ipini ondoko esaldiak era leunago batean **-ke** motako aditza erabiliz.

Adibidez:

➡ Mesede bat egingo didazu?
➡ Mesede bat egingo zenidake?

1. Bakarrik egon nahi dut pixka batean.
2. Zer nahi duzue afaltzeko?
3. Gutun honen bidez herriko lagun guztiak agurtu nahi ditut.
4. Etxe berria erosi nahi dugu, baina ez dugu dirurik.
5. Eskerrak eman nahi dizkiegu lagundu diguten guztiei.
6. Isilik egoten ere ikasi behar duzu, neska.
7. Horrelako gauzak ez dituzu denen aurrean esan behar.
8. Hiri barruan polikiago ibili behar duzue.
9. Badakit lasaiago bizi behar dudala, baina...
10. Galtzen ez dakienari ez zaio jolasten utzi behar.
11. Nori emango diozu lehen saria?
12. Eguraldi honekin zinera joango naiz.
13. Dutxa beroa hartzeak mesede egingo dizu.
14. Edozer gauza egingo du horrek nahi duena lortzeko.
15. Egun bat jan gabe egoteak ez dizu kalte egingo.
16. Zigor handia merezi du horrela dabilenak.
17. Pozik hartuko dugu geure etxean.
18. Nigatik, bihar bertan jubilatuko naiz.
19. Zenbat emango didazu auto horregatik?
20. Utziko didazu diru pixka bat?

2. Bete itzazu hutsuneak **-ke** formako aditza ipiniz:

1. Etsairik handienari ere ez ... nik horrelakorik egingo.
2. Zintzoa da hori; munduko diru guztiagatik ere ez ... gezurrik esango.
3. Niri ez ... batere gustatuko itsasoan lan egitea.
4. Zuekin noranahi joango ... gu.
5. Adizu, zenbatean salduko ... (niri) koadro hori?
6. Edozer gauza emango ... gurasoek, haurra etxean ikusteagatik.
7. Nik ez ... edozeini utziko auto berria.
8. Lagunik handienari ere ez ... lagunduko horrek.
9. Gaixorik egonda ere ez ... hori lanera joan gabe geratuko.
10. Porteria libre utzita ere ez ... horrek golik egingo.
11. Adizue, zer nahi ... gaur afaltzeko?
12. Eurodisney -ra joango ... haurrak gustora aurtengo oporretan.
13. Zuri ere ez ... kalterik egingo atsedean pixka bat hartzeak.
14. Bihar eguraldi ona izango dugula esango ... nik.
15. Ondo ez bazaude, hobe ... etxean geratzea.
16. Adizu, Nerea, etorriko al ... nirekin zinera?
17. Lana aurkitzeko, aurrena ofizioaren bat ikasi beharko ... (zuk)
18. Gauza pare bat esango ... nik horri!
19. Ez ... inori utzi behar bulegoan erretzen.
20. Kafea hartuko ... esan du.

3. Euskaratu :

1. ¿Qué harías ahora?
2. Yo iría al cine, pero a mi amigo no le gusta.
3. Yo me quedaría tranquilamente en casa.
4. Deberías dejar de fumar (erretzeari utzi).
5. No deberías decir esas cosas.
6. Yo no abriría la puerta a nadie.
7. ¿Me darías agua, por favor?
8. Te daría muy a gusto, pero a mí también se me ha acabado.
9. ¿Me harías un favor?
10. No deberíamos hacerle caso.
11. ¿No me dejaríais entrar?
12. Yo solo me comería toda la tarta.
13. Harían cualquier cosa por ganar el partido.
14. Le elegiríamos a él, pero es demasiado joven.
15. No deberíais hablar tanto.
16. ¿Qué os gustaría para cenar?
17. ¿Me harías un favor?
18. Tomaría una cerveza.
19. ¿A quién llevarías contigo?
20. Lo dejaría todo por ir con vosotros.